CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

TP Hồ Chính Minh, ngày 10 tháng 11 năm 2026

Kính gửi:

- Ban Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam
- Đoàn Đại biểu Quốc hội thành phố Hà Nội;
- Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội;
- Bộ Y tế (Cục Quản lý Khám, chữa bệnh – cơ quan chủ trì soạn thảo).

V/v: Góp ý dự thảo Luật Hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và hiến, lấy xác (sửa đổi)

Tôi là Lê Thị Mai, công dân Việt Nam, email: ashita797@gmail.com.

Sau khi nghiên cứu toàn văn dự thảo Luật (bản chỉnh lý sau Báo cáo tiếp thu, giải trình của Chính phủ ngày 02/11/2026), tôi xin bày tỏ ý kiến **phản đối** các nội dung mở rộng hiến, lấy mô, bộ phận cơ thể người trong dự thảo, cụ thể như sau.

1. Phản đối mọi hình thức lấy mô, bộ phận cơ thể của người dưới 18 tuổi

a) Sau khi chết não, chết tuần hoàn. Dự thảo đã bỏ quyền đăng ký hiến của người dưới 18 tuổi (Điều 10), nhưng điểm c khoản 2 Điều 12 và điểm b khoản 2 Điều 20 vẫn cho phép lấy mô, bộ phận cơ thể của người dưới 18 tuổi sau khi chết, chỉ cần văn bản đồng ý của người đại diện theo khoản 20 Điều 3 (cha mẹ đẻ, hoặc anh chị ruột, ông bà). Như vậy trẻ em hoàn toàn không có tiếng nói, quyết định nằm trọn trong tay người lớn. Tôi đề nghị bỏ điểm c khoản 2 Điều 12, điểm b khoản 2 Điều 20 và quy định rõ: không lấy mô, bộ phận cơ thể của người dưới 18 tuổi sau khi chết trong mọi trường hợp.

b) Hiến mô khi còn sống. Điểm đ khoản 1 Điều 12 cho phép người dưới 18 tuổi hiến mô tái sinh chỉ với sự đồng ý của cha mẹ, không quy định độ tuổi tối thiểu, không ghi nhận quyền từ chối của chính đứa trẻ (quyền từ chối bất cứ lúc nào tại khoản 5 Điều 23 chỉ áp dụng cho hiến bộ phận cơ thể). Danh mục mô được hiến không ghi trong Luật mà giao xuống văn bản dưới luật, và đang mâu thuẫn về thẩm quyền: khoản 6 Điều 6 ghi "Chính phủ quy định", khoản 3 Điều 12 ghi "Bộ trưởng Bộ Y tế quy định". Tôi đề nghị bỏ điểm đ khoản 1 Điều 12 và ngoại lệ tương ứng tại khoản 7 Điều 6.

c) Lấy tế bào, mô sinh sản của trẻ. Khoản 3 Điều 13 cho phép lấy tinh trùng, noãn, mô tinh hoàn, mô buồng trứng của người dưới 18 tuổi "theo quy định của Bộ trưởng Bộ Y tế", Luật không đặt bất kỳ điều kiện nào; trong khi khoản 3 Điều 7 cho phép bảo quản các loại này vì mục đích thương mại. Tôi đề nghị không giao nội dung này cho văn bản dưới luật; nếu giữ thì Luật phải tự quy định đầy đủ điều kiện, chỉ định y khoa và sự đồng ý của chính đứa trẻ.

Lý do chung: người dưới 18 tuổi chưa có năng lực hành vi dân sự đầy đủ để bày tỏ nguyện vọng thực sự; quyết định thay trẻ trong hoàn cảnh gia đình có người bệnh hoặc đang đau buồn rất dễ chịu áp lực và không thể kiểm chứng tính tự nguyện; trái với nguyên tắc lợi ích tốt nhất của trẻ em tại khoản 4 Điều 4 của chính dự thảo, Công ước Liên Hợp Quốc về Quyền trẻ em và Luật Trẻ em.

2. Phản đối việc mở rộng nguồn hiến nói chung

Tôi phản đối việc mở rộng đối tượng, hình thức và điều kiện hiến, lấy mô, bộ phận cơ thể người, vì dự thảo còn các lỗ hổng sau:

- **Lấy của người không đăng ký hiến:** điểm b khoản 2 Điều 12 và điểm a khoản 2 Điều 20 cho phép lấy mô, bộ phận cơ thể của người trưởng thành không đăng ký, không có văn bản đồng ý, chỉ cần gia đình đồng ý. "Văn bản đồng ý" của người đã mất chỉ do người đại diện tự chịu trách nhiệm về tính xác thực, không có cơ chế kiểm chứng độc lập.
- **Mua bán mô tái sinh không bị cấm:** khoản 3 Điều 6 chỉ cấm mua bán mô không tái sinh và bộ phận cơ thể. Khoản 5 Điều 7 còn cho phép chuyển nhượng chế phẩm huyết tương từ máu hiến nhân đạo sang mục đích khác; điểm c khoản 1 Điều 18 cho phép "quà tặng" cho người hiến mô, dễ thành hình thức trả tiền trá hình.
- **Hiến trong gia đình không qua điều phối quốc gia:** theo điểm a khoản 1 Điều 24 và khoản 3 Điều 29, hiến sống cho "thành viên gia đình" (người 18 đến dưới 25 tuổi) không phải qua danh sách chờ và điều phối quốc gia. Định nghĩa "thành viên gia đình" tại khoản 16 Điều 3 rất rộng (gồm cả cha mẹ vợ/chồng, con riêng, cô dì chú bác, cháu), trong khi việc xác minh quan hệ nhân thân tại khoản 6 Điều 23 chỉ thực hiện "theo đề nghị" của cơ sở y tế. Đây chính là kẽ hở mà các đường dây mua bán tạng thường lợi dụng bằng quan hệ họ hàng giả.
- **Xung đột lợi ích của cơ sở y tế:** điểm d khoản 3 Điều 28 ưu tiên bệnh nhân của cơ sở đã "phát hiện, vận động, hồi sức" người hiến; Hội đồng xác định chết não do chính cơ sở đó thành lập (điểm b khoản 3 Điều 21); khoản 3 Điều 33 yêu cầu tư vấn gia đình ngay khi người bệnh mới "có khả năng" chết não; khoản 1 Điều 37 cho cơ sở y tế tự lập quỹ hiến tạng.
- **Phạm nhân hiến:** Điều 8 và khoản 3 Điều 27 cho phép phạm nhân hiến kèm quyền lợi ưu tiên ghép, trong khi tính tự nguyện trong môi trường giam giữ rất khó bảo đảm.
- **Vận động trong trường học:** điểm b khoản 2 Điều 33 lồng ghép vận động hiến vào chương trình giáo dục, tác động trực tiếp tới trẻ em.
- **Xử lý thông tin "sai sự thật, xuyên tạc":** đối với điểm c khoản 6 Điều 33, tôi đề nghị Luật định nghĩa rõ thế nào là thông tin "sai sự thật, xuyên tạc", để phân biệt với các ý kiến góp ý, phản biện của người dân; đồng thời quy định rõ trách nhiệm chứng minh

một thông tin là sai sự thật thuộc về cơ quan xử lý, và việc bày tỏ ý kiến, quan điểm, lo ngại về chính sách không bị coi là thông tin sai sự thật. Người dân không nên phải tự tìm kiếm, trích dẫn văn bản pháp luật mới được coi là góp ý chính đáng.

- **Giao quá nhiều cho văn bản dưới luật:** tiêu chuẩn chết não, danh mục mô, quy trình đối với trẻ, phương thức xác định nguyện vọng người hiến (khoản 4 Điều 20) đều giao Chính phủ hoặc Bộ Y tế quy định, khiến Quốc hội không kiểm soát được các nội dung cốt lõi.

Quyền tự quyết về cơ thể là quyền cơ bản. Luật không nên tạo áp lực xã hội hay pháp lý theo hướng khuyến khích hiến rộng rãi khi các lỗ hổng trên chưa được khắc phục.

Đề nghị cụ thể:

- Không thông qua các nội dung mở rộng nguồn hiến trong dự thảo;
- Bỏ các quy định cho phép lấy mô, bộ phận cơ thể khi người hiến không đăng ký, chỉ dựa vào sự đồng ý của gia đình;
- Bổ sung vào khoản 3 Điều 6 việc cấm mua bán mọi loại mô, kể cả mô tái sinh; bỏ khoản 5 Điều 7 và hình thức "quà tặng" tại điểm c khoản 1 Điều 18;
- Bắt buộc xác minh quan hệ nhân thân với mọi trường hợp hiến sống và đưa toàn bộ các trường hợp này vào điều phối quốc gia;
- Bỏ tiêu chí ưu tiên tại điểm d khoản 3 Điều 28; Hội đồng xác định chết não phải độc lập với cơ sở lấy, ghép;
- Bỏ quy định cho phạm nhân hiến tại Điều 8;
- Thiết lập cơ chế giám sát độc lập ngoài ngành y tế và công khai định kỳ số liệu điều phối trước khi xem xét bất kỳ sự mở rộng nào.

Kết luận

Tôi đề nghị Quốc hội không thông qua các nội dung mở rộng hiến, lấy mô, bộ phận cơ thể người trong dự thảo này, đặc biệt là mọi nội dung liên quan đến người dưới 18 tuổi. Việc cứu chữa người bệnh không được đánh đổi bằng sự an toàn và quyền tự quyết của người hiến.

Xin trân trọng cảm ơn Quý cơ quan đã xem xét ý kiến của công dân.

Người góp ý

Lê Thị Mai